

Ăn Bánh Trung Thu Thấy “Lan Đùi Gà”

Ôi mỗi lưng quá! Thôi nghỉ... Soạn cái tù từ sáng đến giờ tui đã thấy “kiến bò bụng”.

“Anh ăn đỡ cái gì rồi chờ em nấu cơm.”

Tui vẫn phục Bà Xã biết lúc nào tui đói. Mấy cái bánh trung thu hôm nọ cháu ngoại ăn không hết còn đây. “Ăn cho đỡ buồn” là khẩu hiệu của tui ám chỉ ăn vặt. Cháu ngoại bốn đứa nhưng chia ba phe. Phe chỉ ăn trứng gà; phe ăn thập cẩm (tui gọi là xà bần!), và phe ăn cả hai cộng thêm phần bánh dẻo! Thật khó kiếm được sự đồng thuận dù chỉ bốn đứa trẻ.

Vẫn còn phong lưu chán. Tui pha trà nhâm nhi... Trên cửa vào nhà, mấy ông kiến trúc sư Mỹ không biết nghĩ sao bèn cắt một phần mái cho nhìn thấy trời xanh. Méo mó nghề nghiệp từ hồi chơi lan, tui cho khoảng trống đó trồng lan thì thật lý tưởng. Thế là mỗi khi lan ngoài nhà kiếng nở, tui đều đem vào chỗ này để “chung”. Tui thì gọi là để “trung bày”, bà Xã tui thì gọi là để “biểu diễn” vì cây nào cũng đang đầy hoa. Có lẽ đến mười chậu hoa lan sát cánh nhau nhưng không có hoa đỏ.

Hôm qua, trong buổi sinh hoạt hàng tháng của Hội Hoa Lan Việt-Nam, Chị Vũ Ngọc Quy nói chuyện về hoa lan Renanthera. Chị nói rất rõ ràng, chậm rãi và cẩn trọng. Những cây lan Renanthera chị nói đều màu đỏ, trắng hoặc vàng, có đốm hoặc không. Có lẽ đa số loại lan Renanthera này có màu đỏ nên Việt Nam đặt tên là Huyết Nhung. Cũng có người gọi là Lan Phượng Vĩ, màu đỏ như hoa Phượng. Người Mỹ gọi Renanthera là Fire Orchid, Lan Lửa cho dễ hiểu.

Theo Bác Đáng, chữ Renanthera gồm hai chữ Renes (trái thận/kidneys) và anthera (cuống nhị hoa), nếu ghép với lan Phalenopsis thì có Renanopsis; với Vanda thì có Renantanda; với Aerides thì có Renades. Loài lan này mọc nhiều tại vùng Đông Nam Á với 15 giống khác nhau và Việt-Nam có 5 giống...

Trong buổi thuyết trình không biết có ai nói: ... người ta còn gọi lan này là lan “Đùi Gà”... Nghe

thấy vậy tôi nhồm dậy lắm lắm: hết lan “Đuôi Cáo” nay lại có lan “Đùi Gà”. Ôi người mình sao dễ tính! Cáo, gà và Lan có liên quan thế nào đây? Với óc khô hời tôi ráng kiếm cái liên hệ giữa hoa lan Renanthera và cái đùi gà.

Đang đói, tui ăn hết nửa cái bánh thập cẩm lúc nào không hay. Vừa đứng dậy, tui đội luôn cả chậu hoa tòng teng trên đầu. Tui sửa lại chậu lan thì ô kìa cái đùi gà đây rồi! Hai cánh hoa dưới cây lan của tui có dạng như tép tỏi, nói văn hoa thì như trái châu, trái thận, kidneys hay renal, renes. Nó cũng giống đùi gà mà đùi gà chọi, không có lông... Bình tĩnh lại, tui thấy nó giống hoàn toàn vài cây Renanthera chị Quy nói chuyện hôm qua. Duy có màu thì trái ngược. Thay vì đỏ, hoa lan của tui có màu tím xanh. Từ trước đến nay, tui cứ cho nó là Vanda. Nhưng nay, kiểm chứng lại với Vanda tui thấy có những điểm hơi khác biệt dù hình dạng giống nhau:

- Lá mọc cách nhau chứ không đối xứng như Vanda.
- Hoa không có mùi thơm.
- Góc lá không nhọn như lan Vanda.

Biết đâu tui đang làm chủ một cây lan hiếm quý trên thế giới?

Tui gửi một email cho chị Quy, người mới thuyết trình về Renanthera hôm qua với nội dung như sau:

“Xác định hoa lan.

Kính chị Vũ Ngọc Quy. Hôm qua nghe bài thuyết trình của Chị về lan Renanthera mà có người còn gọi là lan Đùi gà thì hôm nay nhân lúc rỗi tui ngồi nhâm nhi miếng bánh trung thu và phát hiện cái đùi gà màu tím xanh trước mặt. Cây này ra hoa cả hai tháng rồi mà tui ít khi để ý đến tên. Nay xem lại cái bảng tên thì chỉ còn chữ coccinea. Chị xem hình đính kèm coi nó có giống như hoa Chị nói không? Tui có tật chỉ biết ngắm hoa chứ không chịu nhớ tên. Hoa lan có hàng vạn thứ, nhớ hết thì bể đầu chết sớm, giảm thọ còn gì! (Xin đừng nói Bác Đáng nghe được rầy rà lắm).”

Khoảng một giờ sau, chị Quy trả lời “... cây hoa của anh nghiêng về Vanda nhiều hơn là Renanthera, mặc dù cánh hoa của anh ốm hơn cánh hoa Vanda. Chữ coccinea có nghĩa là màu đỏ, hoa nở vào mùa Hè.” Chị không nói về mùi thơm và hình dáng thân cây, và cái “đùi gà” tui mong đợi. Cái thẻ tên còn sót lại mờ mờ... coccinea theo ý chị Quy là mùa Hè, màu đỏ, nhưng cây lan của tui hoa màu tím xanh là nghĩa làm sao?

Thôi hỏi thêm ý kiến Ông Thầy cho chắc ăn.

“Kính Bác, Tui có cây lan màu tím xanh, cứ tưởng là Vanda, nhưng nay nghe chị Quy nói về Renanthera thì nó có vẻ giống cây này hơn nhưng sao nó không đỏ như nửa cái tag đề là ...coccinea. Mở lại tài liệu của Bác thì nó mọc lá so le, không đối xứng và không thơm thì không phải Vanda. Cánh hoa nhìn như “đùi gà” nhưng màu tím xanh thì có phải Renanthera? Xin Bác cho ý kiến, Đa tạ.”

Bức thư “tình-lan” của tui gửi đi chỉ được trả lời:

“Ông Tạo, Cây lan này có lẽ thuộc về giống *Mokara Chah Kuan Blue*, lai giống giữa *Arachnis X Ascocentrum X Vanda*. ”

Bái phục “Ông Thầy”! Ngài trên 80 mà còn nhớ “kinh sử” dữ quá. Ba khúc ruột thừa đó đủ làm tui ngất xỉu! Bởi vậy tui đã nói với Chị Quy là tui chơi lan tài tử, chỉ vì cái đẹp chứ không vì cái tên; nhớ làm chi cho “giảm thọ”. Tui còn dặn chị đừng cho “Ông Thầy” biết vì thấy ông nhắc nhở hoài:

“Hãy coi lan như người tình mà đã là người tình thì phải có tên chứ? Ráng mà nhớ tên hoa lan.”

Vớ được chữ *Arachnis* Thầy cho, tui kiểm thêm loại lan này trong sách *Flora's Orchids* thì *Arachnis* còn có tên *Arachnanthe*. Từ đó ta có *Arachnanthe alba* hay *Arachnis alba*, tức *Arachnis hookeriana* mà sách nói có nguồn gốc từ Việt-Nam.

Nếu lai giống *Arachnis* với *Vanda* ta có *Aranda* trong đó có cây *Aranda Noorah Alsagoff* được trồng nhiều ở Singapore và cho hoa quanh năm; màu hồng hoặc tím xanh. Nhìn kỹ bức hình cuối trang thì y

chàng “cái Đùi Gà” của tui. Thôi rồi, đây có lẽ là cây lan tui mua của một bà lái buôn người Thái-Lan thường bán tại triển lãm hàng năm hồi còn ở South Coast Plaza. Mua quen, lúc nào bà cũng bán cho tui giá phải chăng. Hoa lan Bà bán đều xuất xứ từ Thái Lan hoặc và Singapore mà phần lớn là lan *Vanda* và lai giống.

Tui sửa lại cái thẻ tên là *Aranda Noorah Alsagoff* cho hợp với “Đùi Gà” màu tím xanh nhưng không hiếm nhất thế giới như tui tưởng!

Trần Đức Tạo